

De Wet Bijzondere Opnemings- en Plaatsingswet voor de Geestesgesteldheid (Bopz) bestaat sinds 1994 en regelt onder welke voorwaarden cliënten met een geestesstoornis op een gesloten afdeling mogen worden opgenomen in een psychiatrische instelling. In deze wet Bopz staat eveneens beschreven onder welke voorwaarden cliënten met dementie op een gesloten afdeling in een verpleeghuis of verzorgingshuis mogen worden opgenomen. Hiervan is sprake wanneer een cliënt met dementie niet meer zelfstandig kan blijven wonen. Er is sprake van een gevaarlijke situatie voor de cliënt zelf, de huisgenoten of de omgeving, bijvoorbeeld door zelfverwaarlozing, zwervgedrag, agressie of een overbelaste mantelzorger.

Juridische status

Voor opname op een Bopz afdeling heeft een beoordeling plaatsgevonden door het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ). Soms kan een cliënt aangeven vrijwillig opgenomen te willen worden op een gesloten afdeling. Een cliënt kan ook niet in staat zijn om aan te geven of hij/zij wel of niet opgenomen wil worden (artikel 60). Soms kan het zijn dat een cliënt duidelijk verzet aangeeft tegen een opname op een gesloten afdeling. Wanneer een opname toch noodzakelijk is, dan wordt via de rechter een rechterlijke machtiging (RM) afgegeven of in uitzonderlijke gevallen een Inbewaringstelling (IBS) door de burgemeester. Een opname met artikel 60, RM of IBS is een onvrijwillige opname.

Bopz-afdeling

Een Bopz afdeling is een gesloten afdeling, waar meerdere cliënten met dementie verblijven. Dit kan een locatie zijn met alleen maar psychogeriatrische afdelingen, waarbij de voordeur van het verpleeghuis of de kleinschalige woonvorm afgesloten is. Het kan ook een afgesloten afdeling zijn op een locatie waar ook somatische cliënten verblijven of binnen een verzorgingshuis.

Huisregels

Op een Bopz afdeling op locatie gelden de algemene huisregels zoals voor deze voor de gehele locatie gelden. Daarnaast gelden er

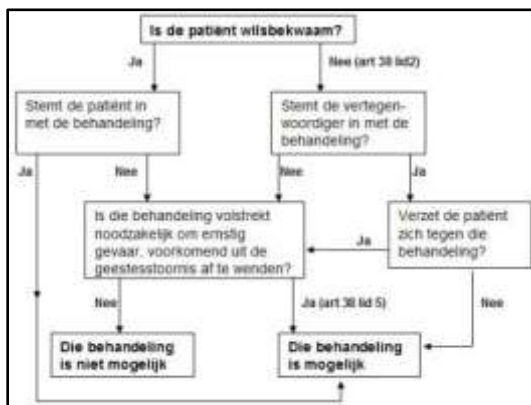
nog specifieke Bopz-huisregels zoals de gesloten deur, omgaan met gevaarlijke voorwerpen, toegang tot algemene ruimtes, tuin en buitenruimte. De uitwerking hiervan staat in deze folder.

Zorgleefplan

Voor een cliënt die onvrijwillig is opgenomen wordt een behandelplan opgesteld, waarin staat aangegeven op welke manier de cliënt met dementie zal worden begeleid bij de gevolgen hiervan, op welke manier deze cliënt het best benaderd kan worden en welke dagactiviteiten er het beste bij deze cliënt passen. Binnen Thebe wordt dit onderdeel opgenomen in het zorgleefplan op de afdeling, waar de cliënt verblijft.

Vrijheidsbeperkende maatregelen

Binnen Thebe worden in principe geen fixerende maatregelen toegepast. Soms is het echter nodig om een cliënt in zijn/haar vrijheid te beperken, bijvoorbeeld om ernstig letsel van cliënt zelf of van anderen (medebewoners, personeel, familie) in de omgeving te voorkomen. De wet Bopz bepaalt, dat dit op een zorgvuldige manier moet gebeuren. Alleen in uiterste situaties en na een zorgvuldige

procedure kan worden overgegaan tot de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, zoals bedekken omhoog, een riem in de stoel, een hansop, medicatie toedienen zonder dit te zeggen of de rolstoel op de rem zetten. De verantwoordelijkheid voor het nemen van

een beslissing om een vrijheidsbeperkende maatregel in te zetten ligt bij de afdelingsarts. Bij deze beslissing horen meerdere disciplines betrokken te zijn, zoals de verzorging, fysiotherapeut, ergotherapeut of psycholoog. Indien mogelijk wordt de cliënt zelf of anderszins de wettelijk vertegenwoordiger betrokken bij de besluitvorming. Belangrijk is dat alle alternatieven worden benoemd en overwogen en dat er gekozen wordt voor de maatregel die het

minst ingrijpend is voor de cliënt. Deze vrijheidsbeperkende maatregelen worden geregistreerd in het zorgleefplan en elke maand geëvalueerd door de afdelingsarts. Wanneer een vrijheidsbeperkende maatregel niet meer noodzakelijk is, dan wordt deze ook weer gestopt.

Wettelijk vertegenwoordiger

Wanneer een cliënt niet meer wilsbekwaam is, dat wil zeggen dat de cliënt niet meer in staat is in om zelf mee te beslissen, dan wordt de wettelijk vertegenwoordiger bij de besluitvorming betrokken. Een wettelijk vertegenwoordiger kan benoemd zijn door de rechtbank als mentor, bewindvoerder of curator. Het kan zijn dat de cliënt zelf iemand schriftelijk heeft gemachtigd om zijn/haar belangen te behartigen. Indien dit niet het geval is, dan is de echtgenoot of levensgezel de eerst aangewezen wettelijk vertegenwoordiger. Wanneer die er niet meer is of dit niet (meer) kan, dan zal een ander familielid: ouder, kind, broer of zus als wettelijk vertegenwoordiger optreden. Een wettelijk vertegenwoordiger neemt de beslissingen namens de cliënt, zoals deze het zelf besloten zou hebben.

Gevaarlijke voorwerpen

Om gevaarlijke situaties en/of letsel bij cliënten op Bopz-afdelingen te voorkomen is het noodzakelijk dat (mogelijke) gevaarlijke voorwerpen veilig worden opgeborgen in afgesloten ruimtes of kasten. Dit geldt zowel voor de openbare ruimtes, als voor de kamer of het appartement van de cliënt zelf. Hierbij moet u denken aan:

- Scharen
- Messen
- Schoonmaakmiddelen
- Cosmetica, zoals shampoo, crèmes of make-up en steradent
- Rookgerei en vuur

Ook is het van belang dat er geen giftige planten worden meegebracht naar de afdelingen. Voorbeelden hiervan zijn o.a. de kerstster, hyacint, oleander, sleutelbloem, christusdoorn, clivia, dieffenbachia, gatenplant en klimop (*hedera helix*).

Cliëntvertrouwenspersoon

Bij vragen over de ingezette behandeling die u

niet bij de behandelaars van de cliënt kunt stellen, is er binnen Thebe een cliëntvertrouwenspersoon beschikbaar. De cliëntvertrouwenspersoon is bereikbaar via email: vertrouwenspersoon@thebe.nl.

Klachtrecht

Een cliënt of zijn/haar wettelijk vertegenwoordiger het recht om een klacht in te dienen over de uitvoering van de wet Bopz. Deze klacht kan worden ingediend door de cliënt zelf, of door de wettelijke vertegenwoordiger, gemachtigde, zaakwaarnemer of nabestaanden. Zaken waar u binnen het klachtrecht van de Bopz een klacht over in kunt dienen zijn:

- de beslissing, dat de cliënt wilsonbekwaam is
- de beslissing om een behandeling toe te passen waar U of de cliënt zich tegen verzet
- de beslissing om de bewegingsvrijheid van de cliënt te beperken
- de beslissing om een overeengekomen zorgleefplan niet toe te passen

Een klacht kunt u indienen conform de klachtenregeling van Thebe:

1. Betreffende medewerker
2. Leidinggevende van de medewerker
3. Raad van Bestuur Thebe
4. Regionale (BOPZ) Klachtencommissie Zorginstellingen (uitspraak binnen 2 of 4 weken)
5. In beroep bij de Geschillencommissie Verpleging, Verzorging en Thuiszorg

Bopz-artsen

De Bopz-artsen houden toezicht op de uitvoering van de wet Bopz. Zij rapporteren aan de Inspectie voor de gezondheidszorg. Bopz-artsen binnen V&V Breda zijn A. van Kesteren, P. Luijkx, R. Nieuwlands. De Bopz-artsen binnen V&V Zuid-Oost zijn P. Borsje en A. de Man.